

Rosenius' samlede skrifter

1.4

Hvad fattes mig endnu

Der findes mange religiøse mennesker i verden. Religiøs kan man nemlig godt være uden at være nogen kristen, ja til og med uden at være vakt.

Den religiøse beskæftiger sig med religion, fordi han betragter det som en nødvendighed og nyttig ting. Men at han ikke er vakt til fuld erkendelse af sin stilling, viser sig på flere måder.

En og anden synd kan nok plage hans samvittighed, men set sig selv som en, der i bund og grund er en synder for Gud, har han aldrig. Han kan nok klage over, at han mangler vished om nåde og barneret hos Gud, men det har tilsyneladende ingen hast med at opnå denne vished. Sine synder kan han tale om både i tide og i utide, men uden at foretage sig noget alvorligt for at aflægge dem.

Der findes også mennesker, som nok er vakt og på en vis måde omvendt, men som dog ikke er rette kristne. De har taget afstand fra verdens væsen og tager det alvorligt med deres kristendom, men den fulde frigørelse i Kristus har de ikke oplevet.

Endelig er der dem, som bekender sig til troen på Kristus som vor visdom fra Gud, vor retfærdighed og helliggørelse og forløsning, men kun gør det, fordi de ved, at denne bekendelse bør man føre for at være en ret kristen. Samtidig grunder de i al stilhed deres fortrøstning på noget andet:

måske på deres omvendelses alvor, måske på deres anger, deres bøn og deres kamp. Finder de dette tilfredsstillende, går det let nok for dem at sætte deres lid - til Kristus! Lykkes der derimod ikke, som de synes, det bør, mister de straks frimodigheden. Så lidt ^(s.72) betyder Kristus i virkeligheden for dem, at de nøjes med ham alene kan de ikke. Det er egenretfærdighed, der sniger sig ind. Og en tro som ikke søger hele sin

trøst i Kristus, er en falsk tro.

Om dette har vor bibel mangfoldige vidnesbyrd læs f.eks:

Rom 9:31-32; 10:1-4; Johs. 3:1; Ap.g 10:2-6; Gal 3:10 m.fl.

I 1 Kong 19:11-13 læser vi om en begivenhed, som på en skøn og træffende måde illustrerer disse sandheder:

"Og se, Herren gik forbi, og et stort og stærkt vejr, der sønderrev bjerge og sprængte klipper, gik foran Herren, men Herren var ikke i vejret. Efter vejret kom der et jordskælv, men Herren var ikke i jordskælvet. Efter jordskælvet kom der ild, men Herren var ikke i ilden. Men efter ilden kom der en stille sagte susen, og da Elias hørte den, hyllede han sig hoved i sin kappe og gik ud og stillede sig ved indgangen til hulen."

I dette mærkelige og mægtige syn var der først og fremmest et budskab til profeten selv i hans øjeblikkelige situation, men dernæst taler det også til os om Guds måde at handle på i almindelighed.

Stormen, jordskælvet og ilden er rammende udtryk for loven, dens virketid og dens virkninger, Den stille, sagte susen er et skønt billede på evangeliet. Først i det store - med henblik på det gamle og det nye testaments tid og disse to tidsrums ulige regeringsformer. Dernæst i det små - således som hvert eneste menneske, der bliver omvendt, oplever det. I begge tilfælde går en gammeltestamentlig tid med dens lovbud og dens tvang, dens mangeartede offertjeneste og dens forventning forud for Kristi nådefulde åbenbarelse. En gammeltestamentlig tid, som kan være længere hos en, kortere hos en anden.

Det er ikke ualmindeligt, at den i hvis sjæl et stormvejr af åndelige oplevelser er brudt løs, selv farer frem i Herrens navn som et stormvejr, sønderriver bjerge og sprænger klipper foran Herren. Hensigten er god nok, men det skorter på erfaring og derfor også på fornuft.^(s.73) Det er alt sammen kun vejr, "stort og stærkt vejr" men "Herren var ikke i vejret."

Imidlertid går udviklingen sin gang, og han bliver virkelig vakt. Der bliver et "Jordskælv" i hans indre, hans hjerte bæver, når det går op for ham, at han med al sin nidkærlighed ikke kan stå mål med Guds ords krav hverken i det, han er, eller i det, han gør. Nu stræber han af al magt efter fuldkommenhed, men forgæves. I jordskælvet var der kun ødelæggende kræfter, ingen kraft til at bygge op, thi "Herren var ikke i jordskælvet."

Det bliver tværtimod værre og værre, thi "da synden fik en anledning, vakte den ved buddet alskens begær" Rom 7:8.

Og så begynder "ilden" at brænde: angstens og anstrengelsernes pinefulde, flammende ild, men alt forgæves, thi "Herren var ikke i ilden."

Nu synker modet, alle forsøg er frugtesløse, alle forhåbninger fejlslagne, og endelig begynder det egenretfærdige jeg, som der var begyndt af gå ild i, at blive fortæret. "Jeg døde" siger Paulus, og nu kommer "den stille sagte susen" evangeliets husvalende, fredgivende og frelsende røst vel tilpas for det fortvivlede hjerte. Nu har ordet om den uforskyldte nåde fået liflig klang, og nu, da alt håb var ude, har den rette trøst fået råderum i hjertet. Nu bliver der stille, hvor der før var storm, der bliver nyt liv, ny glæde og fred, kærlighed og enfold, en hidtil ukendt fortrolighed med Herren, milde øjne, glade ord og nye åndelige evner. Nu skjuler man sit ansigt i frydefuld undseelse over en så uventet hjælp. Tænk! at få nåde, netop da man var allermest uværdig. Dyb skamfuldhed og usigelig lykke bringer en til at forstumme, som Ezekiel siger i kap 16:63: "Du skal komme det ihu med skam og ikke mere kunne åbne din mund, fordi du blues, når jeg tilgiver dig alt, hvad du har gjort, lyder det fra den Herre Herren."

Da Elias gennem den stille, sagte susen blev grebet af følelsen af Guds nærværelse, hyllende han sit hoved i sin kappe og ^(s.74) gik ud og stillede sig ved indgangen til hulen. det er, som han på den måde siger sit: "Tal Herre! din tjener hører" -

Først nu er man en kristen, først nu er man moden til at føre det nye testaments tale, ikke bogstavens, men åndens. Den stummes tunge er løst og bryder ud i bekendelse

og lovsang. Det er denne tingenes orden, David udtrykker med ordene "Jeg troede, derfor talte jeg!"

Mange eksempler herpå, både fra ældre og nyere tid, kunne anføres. For kortheds skyld nævner vi imidlertid kun nogle få.

Det er velbekendt, hvorledes Luther i mange år søgte frelse og fred i sin egen retfærdighed. Da han engang var i overhængende livsfare under et tordenvejr, hvor lynet slog ned ved hans side, og døden omtrent samtidig bortrev en af hans bedste venner, vakte dette en sådan storm i hans indre, at det drev ham til at gå i kloster. Her søgte han ved bestandige bønner flittig læsning og ubønhørlig strengthed mod sig selv at blive synden kvit og dermed værdig til Guds nåde. Om denne tid skriver han selv: "Vi pinte os næsten til døde for at få ro i vor samvittighed og fred i vort hjerte, men i et så gyseligt mørke var freden intetsteds at finde."

I sandhed - om nogen har været religiøs, om nogen har taget sin omvendelse alvorligt, om nogen har våget og bedt og holdt sit legeme i ave, så var det Luther i sit kloster. Men ned al sin stræben efter helliggørelse var han endnu et ufrelst menneske og følge Guds forbandelse hvile over sig. Derfor fik han heller ingen fred, for "den stille, sagte susen", evangeliet om Guds nåde, nåede hans hjerte, thi han var for grundig vakt til at kunne finde hvile i sin egen retfærdighed, som det desværre så tit sker.

Den første lysstråle faldt ind i hans sjæl, da en gammel klosterbroder mindede ham om det enkle, men uendelig dybe ord fra den 3. artikel: "Jeg tror på - syndernes forladelse." ^(s.75)

Klosterets abbed, Johan Staupitz, tog sig også faderligt af ham og søgte at vende hans øjne fra det, han selv mente at skulle præstere, og hen til Jesu Kristi fuldbragte værk til hans frelse. Men hvor meget end Luther læste i Guds ord om tro og om nåde, hjalp det ham intet, thi han anså sig ikke for at være værdig til at tilregne sig den for egen del.

Allerede på rejsen til Rom beskæftigede hans tanker sig meget med ordet: "Den retfærdige skal leve af tro", men uden at han var i stand til at fatte betydningen af det.

Hans sjæl hungrede efter frelse og fred, men så forblindet var han, at han nøje iagttog alle de forskellige forskrifter, der skulle hjælpe ham til at opnå syndernes forladelse. Han krøb på sine bare knæ op ad Pilatus-trappen i Rom for at erholde pavens aflad, men undervejs lød det som en torden i hans sjæl: "Den retfærdige skal leve af tro."

Med fordoblet angst og uro i sin samvittighed forlod han Rom. På tilbagerejsen blev han syg og henfaldt under sygdommen til det dybeste tungsind. Da trådte pludselig ordet "Den retfærdige skal leve af tro" frem for hans sjæls øje i et helt nyt lys, og han følte sig med eet så forunderlig oplivet og vederkvæget. Først nu forstod han til fulde dette ords betydning og kraft, og med en iver som aldrig før studerede han brevet til romerne. Nu stod ordet om Kristi forsoning og retfærdigheden af tro med guddommelig klarhed for hans sjæl.

"Da følte han straks," siger en historieskriver, "at han var født på ny og havde fundet en åben vej til selve paradiset. Han betragtede også den hellige skrift med helt andre øjne end før, og ligesom han før i fuldt alvor havde hadet det lille ord: Guds retfærdighed, (retfærdighed af tro), så begyndte han nu at agte det højt og dyrebart som sit aller kæreste og mest trøsterige ord"

På denne måde dannedes den store troshelt, fra hvem siden ordet om Kristus og retfærdigheden ved troen på ham har udbredt ^(s.76) sig i kristendommen. Der var storm, der var jordskælv, der var ild, men intet af dette var Herren. Da kom den stille sagte susen: "Den retfærdige skal leve af tro". I den var Herren og den blev ham til liv og frelse.

Et andet eksempel: John Wesley, stifteren af metodistsamfundet, vakt allerede tidligt til bekymring for sin sjæls frelse. Ved universitetet i Oxford sluttede han sig sammen med nogle ligesindede unge mænd (deriblandt hans egen broder Carl Wesley) til fælles opbyggelse og øvelse i gudsfrygt. de var præget af dyb alvor og var besjælet af en brændende nidkærhed ikke blot for deres egen, men også for andres frelse.

Både deres kammerater og deres omgivelser i øvrigt mødte dem med fjendskab og hån, men dette formåede ikke at afskrække dem. Med utrættelig iver ransagede de den hellige skrift, førte et selv fornægtende og ulasteligt liv, var virksomme for

andres omvendelse, besøgte fangerne og de fattige og søgte på alle måder at udbrede kundskaben om Gud.

Da John Wesley havde taget sin teologiske embedseksamen, fik han opfordring til at rejse ud til en engelsk koloni i Georgia (USA) dels for at virke som præst for kolonisterne og dels for at drive missionsarbejde blandt indianerne. Sammen med sin bror drog han derover og ofrede sig helt i evangeliets tjeneste samtidig med, at han fortsatte sin egen lovmæssige levemåde, udsat for mange farer, ydmygelser og besværligheder også af ydre art.

Efter to års forløb vendte brødrene tilbage til deres fædreland. Og nu indtraf det mærkelige og for os så lærerige, at den alvorlige og nidkære reformator og missionær, som i flere år havde arbejdet så vel på sin egen som på andres frelse og været i hedningeland for at omvende indianere, opdagede, at han endnu ikke selv var ret omvendt. Han havde endnu ikke fundet livet i troen på Kristus og havde endnu ikke fået lys over evangeliets hemmelighed.^(s.77)

Dette oplevede han først efter, at han var vendt tilbage til England. Af hans egen udførlige beretninger derom skal vi gengive nogle uddrag. Gud give, at nogen ved at læse det kunne blive bragt til besindelse og få lys over sin egen stilling.

"To år er forløbet- " Siger Wesley, - " siden jeg forlod mit fædreland for at prædike den sande kristendom for indianerne i Georgia, men hvad har jeg ikke selv lært i denne tid? Nogen som jeg mindst af alt havde regnet med! Jeg, som rejste over til Amerika for at omvende andre, var endnu ikke selv omvendt. Jeg er ikke "fra sans og samling" når jeg taler således. Det jeg siger, er "sande velovervejede ord."

Derefter regner han op alle sine fortrin frem for så mange andre som dog kalder sig kristne: sin store indsigt såvel i filosofien som i teologien, sit kendskab til både ældre og nyere sprog, sine talegaver, sine almisser, sit arbejde for Herrens sag, sine lidelser for evangeliets skyld osv. Om alt dette erklærer han højtideligt, at var ikke alene var det værdiløst i Guds øjne som middel til at indlægge sig fortjeneste og blive værdig til at modtage nåde, men det kunne heller ikke gælde som bevis for, at det var den sande og levende tro, han havde haft.

Han fortsætter: "Dette er altså, hvad jeg derovre ved verdens ende har fået lært at indse: at jeg er en synder og mangler herligheden fra Gud at hele mit hjerte er fordærvet og fordømmeligt og hele mit liv følgelig ikke bedre, thi - et dårligt træ kan ikke bære gode frugter. Mine gerninger er alt for mangelfulde, mine lidelser alt for betydningsløse og min retfærdighed er alt for ufuldkommen til at kunne forsone mig med en fortørnet Gud. Mine synder er flere end hårene på mit hoved, men end ikke for den ringeste af dem kan jeg opnå forladelse i kraft af noget af dette. Jeg har lært at indse, at selv de bedste gerninger må være dækket af Guds nåde, om de skal bestå for hans retfærdige dom, og at jeg, fordi jeg bærer dødsdommen i mit eget hjerte, igen anden udvej har end at "blive retfærdiggjort" ^(s.78) uforskyldt af hans nåde ved forløsningen i Kristus Jesus" og "findes u ham, idet jeg ikke har min egen retfærdighed, der fås gennem loven, men den, der fås ved tro på Kristus" nemlig den retfærdighed, som Gud tilregner syndere ved troen."

Nogle enfoldigt troende mænd af den mæhriske menighed som Wesley traf sammen med dels på rejsen og dels efter hjemkomsten var de redskaber, Gud brugte til at føre ham til denne erkendelse. I begyndelsen protesterede han kraftigt, når de søgte at overbevise ham om, hvad det var, han manglede, men da han først var bragt til erkendelse af sin nød, varede det ikke længe, før troens lys blev tændt i hans hjerte.

En af brødrene ved navn P. Bøhler talte Wesley særligt ofte med. Når han da gjorde indvendinger, plejede Bøhler gerne at tilråbe ham: "min broder, din filosofi må først omstyrtes og lutres!"

Omsider oprandt den lykkelige stund, da Herren borttog dækket og åbnede hans øjne. En aften var nogle af brødrene samlet og læste da Luthers fortale til romerbrevet. Wesley, som hungrede efter evangeliets lys og trøst, så nu hvad han aldrig før havde set - han så og tilegnede sig den retfærdighed, som allerede i Kristi død for-hvervedes til alle og af idel nåde, uden gerninger, tilregnes enhver, som tror. Hans sjæl blev fyldt med glæde og fred, og han erfarede i sit hjerte det Åndens vidnesbyrd, som ingen kender uden den, der har det. Snart begyndte han også offentligt at forkynde det, der var blevet så stort for ham selv: retfærdiggørelse ved tro, og alle, som var sig deres synd og hjælpeløshed bevidst, tog imod ordet med glæde. Fra denne tid begynder Wesley's utrættelige virksomhed, som er blevet kronet med Guds rigeste velsignelse.

Et tredje eksempel er fra nyere tid. Der levede for en del år tilbage en rigt begavet præst, som med myndighed og i den rigtige orden prædikede omvendelse, tro og helliggørelse. Hans ^(s.79) virksomhed var heller ikke uden frugt, men som sandheden altid er ilde hørt, fik han også bitre modstandere. En af disse var en dannet, vidt berejst og oplyst mand. Han havde i sin forbitrelse ikke ladet sig se i kirken i lang tid, men pludselig en søndag morgen faldt det han ind igen at gå hen og høre den "mørke" prædikant, som var ham så meget imod. Måske var hans tale med tiden blevet mildere og mere tolerant.

Han gik i kirke. Præsten talte den dag om "den smalle vej", som han ikke gjorde smallere, men heller ikke bredere, end Guds ord fremstiller den. "En ny skabning i Kristus eller evig fortabelse" var temaet for hans prædiken, og han talte "Med myndighed og ikke som de skriftkloge."

Den tilfældige tilhører lyttede opmærksomt, og længe varede det ikke, før han blev slået af den tanke: hvis dette er sandhed, o, min Gud, hvad skal det da ende med?...Er det derimod kun griller og løs snak, burde disse præster, som vover at vælte slige unødvendige byrder på menneskers samvittighed, drives ned fra prædikestolen med hug og slag.

Denne tanke forfulgte ham overalt, hvor han gik og stod, i de følgende dage. "Er det sandhed eller løgn?" hviskede det uophørligt i hans indre. Til sidst besluttede han sig til at opsøge præsten og spørge ham, om han virkelige selv var fuldt overbevist om sandheden af sin forkyndelse.

Han udførte sit forsæt og gik til præsten "Hr. Pastor," sagde han med øjensynlig bevægelse og skælvende stemme, "jeg var blandt deres tilhørere, da de nyligt prædikede om den eneste vej til frelse. Jeg må indrømme, at de derved har forstyrret min indre ro, og jeg vil gerne bede dem om for Guds ansigt at sige til mig, om de kan indestå for sandheden af det, de har sagt, eller om det blot er tom snak, de uden grund har ængstet deres tilhørere med."

Synlig overrasket, med i en bestemt og overbevisende tone svarede præsten, at det var Guds ord, han havde talt, og således ^(s.80) uomstødelig sandhed. Endnu mere

forfærdet udbrød da hans gæst: "Ak, hr. Pastor! Hvordan skal det da gå med os?"

"Os?" tænkte præsten og studsede - men idet han af al magt søgte at bringe dette nærgående "os" til tavshed, begyndte han at fremstille for sin tilhører den rette nådens orden og formane ham til omvendelse og tro. Men denne afbrød præsten midt i hans tale og udbrød med stigende bevægelse: "Er det sandhed - jeg beder dem sige mig: hvad skal vi da gøre?"

Forbavset trak præsten sig et skridt tilbage. "Vi?" tænkte han, "hvorfor siger han "vi?" Dog søgte han endnu at bekæmpe sin voksende uro og forlegenhed og begyndte igen med råd og formaninger.

Man nu begyndte hans gæst at græde, slog hænderne sammen i fortvivlelse og råbte i en tone, der kunne have rørt en sten: "Hr. Pastor! Er det sandhed, så vé os, det er ude med os, vi er fortabte!"

Bleg og skælvende stod præsten der uden at kunne sige et ord. Den kamp, der rasede også i hans indre, afspejledes i hans ansigt. Også han brast i gråd, tog sin gæst om halsen og sagde med bævende stemme "Min ven! vi må ned i støvet - kom, lad os bede!"

De bøjede deres knæ og bad sammen, omfavnede igen hinanden, og den besøgende gik. Men præsten lukkede sig inde på sig værelse. Den følgende søndag hed det sig, at præsten ikke befandt sig vel og derfor ikke kunne prædike. Næste søndag ligeså. Den tredje søndag viste han sig, bleg og udtæret, men med glædestrålende øjne for menigheden og begyndte sin prædiken med den overraskende og gribende erklæring, at først nu var han selv gået igennem den snævre port.

Hvad havde nu denne mand oplevet?

I tiden før disse tre uger var der i lang tid "et stort og stærkt vejr", som sønderrev bjerge og sprængte klipper - men Herren var ikke i vejret.

I disse tre uger var der et "jordskælv", men Herren var ikke i jordskælvet. Der var

"ild", men Herren var ikke i ilden.

Endelig havde "den stille, sagte susen" - budskabet om nåde og fred - nået hans øre og gjort hans hjerte godt. Derom vidnede de glædestrålende øjne og den uforbeholdne bekendelse. Og fra denne stund af vidste han, hvad evangelium var og hvad nåde ville sige.

20. januar 2005

(Revideret 2012 / 2017)

RoseniusNet.dk